EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 7.6.2011
SEK(2011) 826 lõplik

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Rootsi 2011. aasta riikliku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus

Rootsi ajakohastatud lähenemisprogrammi (2011–2014) kohta

{SEK(2011) 735 lõplik}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Rootsi 2011. aasta riikliku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus

Rootsi ajakohastatud lähenemisprogrammi (2011–2014) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 9 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[2],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks Euroopa Komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia – Euroopa 2020. aasta strateegia –, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste[3] kohta; mõlemaid dokumente koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitika kujundamisel.

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 ELT C, lk. .
3 Kehtib 2011. aastal nõukogu 19. mai 2011. aasta otsuse 2011/308/EL alusel.

(3) Komisjon võttis 12. jaanuaril 2011 vastu esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab ELi majanduse juhtimise uue tsükli ja majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise esimese Euroopa poolaasta algust; majanduspoliitika parem koordineerimine on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegiaga.

(4) Euroopa Ülemkogu kiitis 25. märtsil 2011 heaks eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteedid (kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järelduste ning komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsiga). Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatähtsaks eelarve usaldusväärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Ta kutsus liikmesriike üles viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(5) Rootsi esitas 29. aprillil 2011 oma ajakohastatud lähenemisprogrammi ajavahemikuks 2011–2014 ja riikliku reformikava 2011. aastaks. Kõnealust kaht programmi hinnati üheaegselt.

(6) Enne 2008.–2009. aasta majanduskriisi nautis Rootsi majandus enam kui kümnendi pikkust tugevat majanduskasvu, mis toetus nii sisenõudlusele kui ka ekspordile. Kuna Rootsi majandus on märkimisväärse finantssektoriga ja ekspordile suunatud, mõjutas välisnõudluse järsk langus ja finantsturgude külmutamine 2008. aastal Rootsit tugevalt. Riigi SKP langes 2009. aastal 5,1 % võrra ning töötusemäär tõusis ligikaudu 6 %-lt üle 9 % taseme. Tänu tugevale stardipositsioonile ja ilma olulise vajaduseta kohandusteks kodumajapidamis-, pangandus- ja avalikus sektoris ning adekvaatse reageeringu tõttu rahandus- ja eelarvepoliitikas oli majanduslangus suhteliselt lühiajaline ning mõjutas peamiselt ekspordile suunatud töötleva tööstuse sektorit. Maailmakaubanduse elavnedes koges Rootsi majandus väga tugevat ja laiaulatuslikku taastumist, mille käigus kasvas reaalne SKP 2010. aastal 5,5 % võrra. Automaatsete stabiliseerivate tegurite ja vabalt valitud meetmete koosmõju tulemusena langes eelarvetasakaal 3,7 %-lisest ülejäägist 2007. aastal 0,9 %-lisse puudujääki 2009. aastal, enne kui eelarve suudeti 2010. aastal jälle tasakaalu viia.

(7) Nõukogu, kelle arvamus põhineb ajakohastatud lähenemisprogrammile antud hinnangul kooskõlas nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97, on seisukohal, et eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on üldiselt realistlik, välja arvatud 2012. aasta puhul, kui see on liiga optimistlik. Ajakohastatud lähenemisprogrammis esitatud eelarvestrateegia on asjakohane, kuna see aitaks kaasa saavutada Rootsi keskpika perioodi eesmärki jõuda tsükli jooksul 1 %lise eelarveülejäägini SKPst. See võimaldaks tulevaste võimalike majanduslanguste korral kontrollväärtuse 3 % SKPst ületamise puhul teatava varu. Programmis nähakse ette valitsemissektori ülejäägi suurendamist 0,6 %-lt SKPst 2011. aastal 3,7 %-le SKPst 2014. aastal, mis on programmi viimane aasta. Paranemine tuleneks eeldatavast kiirest majanduskasvust, samas kui programmis ei ole kõnealusteks aastateks ette nähtud mingeid konsolideerimismeetmeid. Eelarve-eesmärkidega seotud riskid on üldiselt tasakaalustatud. Kuna programmis 2011. aasta kohta esitatud tulude prognoos on mõnevõrra ettevaatlik, võib eelarve täitumine käesoleval aastal olla parem, samal ajal on teatavad 2012. aasta järgseid eelarveprognoose ohustavad tegurid seotud soodsate makromajanduslike eeldustega. Kuna valitsus on teatanud, et piisavate võimaluste korral oleks alates 2012. aastast võimalik rakendada 2011. aasta eelarveseaduses ettenähtud täiendavaid ekspansiivseid eelarvemeetmeid (sealhulgas palgatöötajate

maksusoodustuse viies aste, riiklikule tulumaksule täiendavalt kõrgema ülemmäära kehtestamine, madalam käibemaks restoranides pakutavatele teenustele ning pensionidelt võetavate maksude alandamine), valitseb eelarvepoliitika protsükliliseks muutumise oht. Demograafilist väljavaadet arvestades on oluline, et Rootsi jätkab keskpika perioodi eesmärkide täitmist.

(8) Praegune olukord kinnisvara- ja hüpoteeklaenuturgudel annab alust võimalikule ebastabiilsusele. Pärast finantskriisi haripunktis toimunud lühiajalist ja väikest hinnakorrektsiooni on kinnisvarahinnad Rootsis vastupidiselt teistele riikidele jätkanud tugevat tõusutrendi, mis sai alguse 1990ndate teises pooles ja on praegu rekordkõrgusel. Kinnisvarahindade suur tõus on toimunud käsikäes kodumajapidamiste suureneva laenukoormusega, mis ulatus 2010. aasta keskpaigas ligikaudu 170 % kasutada olevast tulust, tegemist on kõigi aegade kõrgeima näitajaga. Lisaks sellele on suur osa hüpoteeklaenudest võetud väikeste tagasimaksete ja muutuva intressimääraga. See muudab Rootsi kodumajapidamised eriti haavatavateks intressitõusu ja tööhõivega seotud tagasilöökide suhtes. Kinnisvaraturu oluline korrektsioon võib negatiivselt mõjutada makromajanduslikku stabiilsust, kuna majapidamised peavad oma eelarve tasakaalustamiseks piirama tarbimist. Korrektsiooni korral suureneksid ka Rootsi pankade rahastamiskulud.

(9) Rootsi tööturul on kolmandate riikide kodanike ja noorte olukord võrreldes ELi keskmisega suhteliselt kehv. Nende olukorra parandamine tööturul on vajalik üldise tööhõivemäära tõstmiseks ja pikemas perspektiivis tööjõu pakkumise parandamiseks, et leida lahendus vananeva elanikkonnaga seotud demograafilistele probleemidele. Rootsi valitsus rakendab praegu mitut reformi, et parandada mõlema rühma tööhõive olukorda. Kõnealused reformid hõlmavad vahendite suurendamist nõustamisele, praktikat töökohtadel , täiskasvanute kutseharidust, töö käigus toimuvat väljaõpet-nõustamist, suunatud palgatoetusi ning sihtotstarbelisi rootsi keele kursusi. Hiljutine statistika näitab selgeid märke sellest, et Rootsi tööturu olukord on paranemas kõigis valdkondades, välja arvatud välismaal sündinud naiste tööhõive puhul.

(10) Komisjon esitas hinnangu lähenemisprogrammi ja riikliku reformikava[4] kohta. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste programmide asjakohasust Rootsi fiskaal- ja sotsiaal-majandusliku poliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, ning seda, kuidas neis järgitakse ELi eeskirju ja juhiseid, pidades silmas vajadust tugevdada ELi majanduse üldist juhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Komisjon on arvamusel, et kõnealused programmid on piisavad lahendamaks Rootsi ees seisvaid peamisi probleeme. Kuigi valitsuse eelarvestrateegia on jätkuvalt kooskõlas keskpika perioodi eesmärkidega, tuleb siiski 2012. aasta järel olla tähelepanelik, et vältida soodsate kasvutingimuste käigus liiga lõdva eelarvepoliitika rakendamist. Arvestada tuleks makromajandusliku tasakaalustamatusega kaasnevaid riske, eelkõige tõusvatest kinnisvarahindadest ja kodumajapidamiste laenukoormusest tulenevaid riske. Lisaks sellele tuleb jälgida ja parandada haavatavate rühmade osalemist tööturul, see hõlmab eelkõige noori ja välismaal sündinud naisi.

(11) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu Rootsi 2011. aasta ajakohastatud lähenemisprogrammi läbi vaadanud ning tema arvamus[5] kajastub eelkõige punkti nr 1

[4] SEK(2011) 735

[5] Ette nähtud nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikega 3.

all esitatud soovituses. Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2011. aasta järeldusi, on nõukogu vaadanud läbi Rootsi riikliku reformikava,

SOOVITAB KÄESOLEVAGA Rootsil võtta ajavahemikus 2011–2012 järgmisi meetmeid:

(1) Hoida eelarvepoliitikat kursil, millega tagatakse, et keskpika perioodi eesmärgid saavutatakse, ning vältida praeguse majandusliku olukorra paranemise käigus eelarvepoliitika protsükliliseks muutumise ohtu.

(2) Võtta ennetavaid meetmeid kinnisvarahindade tõusu ja kodumajapidamiste laenukoormusega seotud makromajanduslike riskide maandamiseks, sealhulgas reformida hüpoteeklaenusüsteemi, üüri reguleerimist, omandi maksustamist ja ehituslubade väljastamist.

(3) Jälgida ja parandada noorte ja teiste haavatavate rühmade osalemist tööturul.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja